

NAČELA ODGOVORNOG FINANCIRANJA V3.0

Sadržaj

1.	Uvod	3
1.1.	Ciljevi	3
1.2.	Područje primjene	4
2.	Obrambena industrija i industrija oružjem	4
2.1.	Obrambena industrija / industrija oružjem - ciljevi	4
2.2.	Obrambena industrija / industrija oružjem – područje primjene	4
2.3.	Obrambena industrija / industrija oružjem - smjernice	4
2.3.1	Kategorizacija oružja	5
2.3.2	Grid za donošenje odluka za obrambenu industriju / industriju oružjem	5
3.	Energetski sektor	6
3.1.	Energetski sektor - ciljevi	6
3.2.	Energetski sektor - područje primjene	6
3.3.	Energetski sektor - smjernice	7
3.3.1	Fosilna goriva	7
3.3.1.1	Nafta i plin	7
3.3.1.2	Naftni pjesak / katran	8
3.3.1.3	Arktička nafta i plin	8
3.3.1.4	Ugljen	8
3.3.2.	Nuklearna energija	9
3.3.3.	Obnovljivi izvori energije	10
3.3.3.1	Biogoriva / Biomasa	10
3.3.3.2	Hidroelektrane i drugi obnovljivi izvori energije	10
3.4.	Energetski sektor – grid za donošenje odluka	11
4.	Sektor igara na sreću (Gaming sektor)	11
4.1.	Sektor igara na sreću – područje primjene	11
4.2.	Pravila financiranja	12

1. Uvod

Erste Grupa jedan je od vodećih pružatelja finansijskih usluga u srednjoj i istočnoj Europi (SIE), s jakim naglaskom na poslovanje s građanstvom, SME i korporativnim klijentima te na poslovanje tržišta dužničkog kapitala.

Zbog snažne prisutnosti Erste Grupe u regiji SIE, svjesni smo da je budućnost Erste Grupe povezana s dugoročnim uspješnim društvenim, ekološkim i ekonomskim razvojem navedene regije. Težimo tome da postanemo aktivan promotor za iniciranje i podršku stvarnim promjenama u SIE kroz našu predanost održivom razvoju. „Održiv razvoj“ za nas znači prihvaćanje i upravljanje rizicima koji proizlaze iz ekonomskih, društvenih i ekoloških kretanja i angažmana oko relevantnih dionika poput klijenata, investitora, privatnih osoba, javnog sektora, vladinih institucija, zaposlenika i dobavljača.

Svjesni smo toga da, kao kreditna institucija, najveći utjecaj koji imamo na društvo i prirodni okoliš je kroz poslovne aktivnosti naših klijenata. Naš je cilj donositi uravnotežene, informirane i transparentne odluke, kako bismo radili na provedbi održivog poslovanja tijekom razumnog vremenskog razdoblja. Uz poštivanje zakonskih i komercijalnih zahtjeva bankarskog poslovanja, treće pitanje iz „Izjave o svrsi“ je „Je li ovo ispravna stvar koju činimo?“ Na temelju „Izjave o svrsi“ je propisan i „Kodeks ponašanja“) za opće i specifično ponašanje svih zaposlenika u poslovanju.

Kao rezultat toga što smo trgovačko društvo koje javno kotira na burzi, nastojimo djelovati u najboljem dugoročnom održivom interesu svojih dioničara i drugih dionika. Imajući to na umu, znamo da SE&E pitanja mogu utjecati na različite sektore, regije. Mitigiranje rizika je ključni motivator za implementaciju ovih Načela odgovornog financiranja (dalje u tekstu: Načela). Ostali elementi kao što su ugled, konkurentske prednosti i drugo su od jednakе važnosti.

Sljedeća sveobuhvatna Načela odgovornog financiranja su čvrsto ukorijenjena u kulturu upravljanja Erste Grupe:

- (1) Erste Grupa utjelovljuje SE&E upravljačka pitanja u politike i prakse
- (2) Erste Grupa utjelovljuje SE&E upravljačka pitanja u analize i proces donošenja odluka
- (3) Erste Grupa traži odgovarajuće informacije na temu SE&E upravljačkih pitanja od klijenata kojima daje kredit/ investira u njih, savjetuje ili pruža bilo koji drugi oblik finansijske ili bankarske pomoći
- (4) Erste Grupa mjeri, prati i izvještava o aktivnostima i napretku implementiranih Načela
- (5) Erste Grupa doprinosi prihvaćanju i implementaciji Načela u finansijskoj industriji

Cilj ovih Načela je da budu u skladu s obvezama Erste Grupe u smislu društvene odgovornosti (održivosti), u skladu s potpisanim Global Compactom od strane Ujedinjenih Naroda (UN), kako bi se osiguralo da su poštivanje ljudskih prava i okoliša sastavni dio svih finansijskih aktivnosti Erste Grupe. Načela opisana u ovoj politici biti će revidirana na redovnoj osnovi, dok Erste Grupe zadržava pravo da ih po potrebi prilagodi i uključi vanjske dionike ako smatra prikladnim.

Cilj Erste Grupe je kreirati Načela za pružanje bankarskih usluga na odgovoran način uzimajući u obzir socijalno, ekološki i etički osjetljive sektore / industrije. S tim ciljem Erste Grupa usvaja načela koja primjenjuje na energetiku, obrambenu industriju / industriju za proizvodnju oružja te industriju igara na sreću i kockanja.

1.1. Ciljevi

Opći cilj Načela odgovornog financiranja je osigurati primjenu osnovnih načela i pravila za procjenu i ublažavanje različitih reputacijskih rizika u sklopu financiranja na području energetike, obrambene industrije / industrije oružjem te industrije igara na sreću i kockanja. Ova Načela se primjenjuju na poslovne (korporativne) klijente koji su izravno ili neizravno uključeni u društvene, ekološke i etički osjetljive industrije.

Kad je riječ o energetskom sektoru, uz prethodno navedene rizike, načela odgovornog financiranja ublažavaju rizik od neizravnog doprinosa klimatskim promjenama, što je u skladu sa stajalištem Erste grupe da podrži Pariški sporazum s konferencije COP21 (Konferencija UN-a i klimatskih promjena u Parizu).

Ova Načela propisuju ograničenja koja se u poslovanju ne smiju prijeći. Osim toga, ova Načela postavljaju pravila ponašanja u slučajevima kada Načela omogućuju provođenje nekog posla/transakcije, dok određeni rizici potiču uključivanje određene razine pomoći za upravljanje rizicima.

Nadalje, Načela opisuju proces eskalacije kojim se osigurava učinkovito i kompetentno donošenje odluke u svim slučajevima.

Specifični ciljevi Načela vezani uz obrambenu industriju / industriju oružjem su navedeni pod poglavljem 2 dok je energetski sektor pod poglavljem 3, a za Gaming sektor u poglavljju 4.

1.2. Područje primjene

Načela se primjenjuju na sve proizvode iz Kataloga proizvoda klijenata gospodarstva i Sektora finansijskih tržišta i na sve entitete bez obzira da li se radi o izravnom ili neizravnom financiranju, bilančnim / vanbilančnim proizvodima te bez obzira da li su uz njih povezani finansijski rizici ili ne.

Odgovorne investicije (uključujući Erste Asset Management) u pogledu tema navedenih u sadržaju ovih Načela te svi proizvodi Sektora građanstva su izvan područja primjene ovih Načela.

Specifična primjena Načela vezana uz obranu / industriju oružjem navedeni su pod poglavljem 2 dok je energetski sektor pod poglavljem 3., a za Gaming sektor u poglaviju 4.

Subjekt/grupa smatra se relevantnim sudionikom u sektoru za područje primjene politike ako dotična industrija čini više od 5 % prometa grupe.

2. Obrambena industrija i industrija oružjem

2.1. Obrambena industrija / industrija oružjem - ciljevi

Iako Erste grupa nema fokus na financiranje obrambene industrije / industrije oružjem, implementirala je načela financiranja za obrambenu industriju / industriju oružjem kako bi mogla upravljati svojim poslovnim aktivnostima u navedenim industrijama na odgovoran način prema svojim klijentima i društvu.

Načela financiranja, vezana uz obrambenu industriju / industriju oružjem, opisana u ovim Načelima temelje se na načelima prihvaćenima od strane industrije i raznih drugih sudionika u smislu prikazivanja najbolje prakse te su u skladu s dugogodišnjom predanošću ka održivom i društveno odgovornom poslovanju Erste grupe.

2.2. Obrambena industrija / industrija oružjem – područje primjene

Opseg Načela odnosi se na:

- (1) Transakcije s proizvođačima ili trgovcima oružja
- (2) Transakcije s proizvođačima ili trgovcima komponenata (npr. poluproizvodi i gotovi proizvodi) uključujući i rezervne dijelove kojima se opskrbljaju proizvođači kompletnih oružanih sistema ili licencirani proizvođači oružja
- (3) Transakcije s proizvođačima ili trgovcima civilnih proizvoda, ukoliko je namjera da ti civilni proizvodi služe i u specijalne vojne svrhe (dual-use ili dvostruka namjena)
- (4) Transakcije s kompanijama koje proizvode, razvijaju ili trguju kontroverznim oružjem (kao što su kemijsko ili biološko oružje)
- (5) Transakcije vezane uz prijevoz proizvoda obuhvaćenih gore od (1) – (4)

Lovačko i sportsko oružje nisu u scopeu ovih Načela. Da bi lovačko ili sportsko oružje imalo lovačku / sportsku svrhu mora biti nedvosmisleno (tj. bez sumnje).

Radi izbjegavanja dvojbe, opći korporativni odnos s Bankom npr. transakcijski račun, depozit i poslovi plaćanja koji nisu direktno povezani uz prodaju ili nabavu specifičnih proizvoda ili usluga iz obrambene industrije / industrije oružjem - nisu u opsegu ovih Načela.

Općenito financiranje kompanija (npr. investicijski kredit, obrtna sredstva ili prekoračenja po transakcijskom računu) unutar obrambene industrije / industrije oružjem ulaze u opseg ovih Načela dok se zemlja porijekla financirane kompanije gleda prema "Country of risk" načelima i RFCI se uzima u obzir. Za određivanje „zemlje porijekla“ potrebno je koristiti registrirano pravno sjedište tvrtke.

2.3. Obrambena industrija / industrija oružjem - smjernice

Erste Grupa će pružiti financiranje, savjetovanje i druge bankarske usluge samo ako:

- takav posao/transakcija može umanjiti ili isključiti potencijalne ljudske žrtve te kršenje ljudskih prava.
- takav posao/transakcija ne uključuje kontroverzno oružje i ako je
- nositelj posla i/ili destinacija predmetne robe lociran/a u zemlji koja (i) nije predmet UN, EU ili bilo kojeg drugog važećeg embarga na oružje te je (ii) u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom

Veliko oružje bit će dopušteno samo vojsci EU / domaćeg tržišta (tj. nacionalnoj vojsci zemalja EG i zemalja članica EU, ali ne i policijskim snagama bilo koje zemlje).

Sljedeći kriteriji koji moraju biti ispunjeni u pogledu svih sudionika u poslu/ transakciji:

- transakcija mora biti izvedena uz posrednike koji prolaze AML / KYC provjeru i koji mogu osigurati dostačnu dokumentaciju svakog posla/transakcije vezane uz naoružanje
- transakcija mora biti izvedena s krajnjim korisnicima koji su kategorizirani kao vlada, vladine organizacije i organizacije u državnom vlasništvu

2.3.1 Kategorizacija oružja

Erste grupa definira pet vrsta kategorija oružja, u kojima se kategorije (1) - (3) smatraju aktivnim vosnjim proizvodima. Poslovi/transakcije vezane uz naoružanje su kategorizirane u tri grupe. Glavno pravilo je da ako oružje ima značajku koja omogućuje njegovu nadogradnju u agresivnijim obliku, isto tada potпадa u opasniju kategoriju. Kategorije su sljedeće:

- (1) **Kontroverzno oružje**, oružje koje je trenutno zabranjeno međunarodnim humanitarnim pravom ili je preporuka da bude zabranjeno od strane Međunarodnog odbora. U njih uključujemo:
 - Biološko oružje, kemijsko oružje, protupješačke i nagazne mine i kazetnu municiju
 - Nuklearno oružje, oružje koje sadrži osiromašeni uranij i uran 238 ili njegove bitne komponente
- (2) **Veliko oružje**, oružje koje spada u jednu od sedam kategorija 'teškog naoružanja' UN-ovog registra konvencionalnog naoružanja. Općenito govoreći, veliko oružje koje je previše glomazno za prenošenje pješice, za razliku od malog oružja. Uključuje: bojne tenkove, oklopna borbena vozila, topničke sustave velikog kalibra, borbene zrakoplove i bespilotne borbene zrakoplove, borbene helikoptere, ratne brodove, rakete / rakete
- (3) **Malo oružje**, oružje koje spada u kategoriju 'Malo oružje i lako oružje' UN-ovog Registra konvencionalnog naoružanja. Općenito govoreći, malo oružje može biti preneseno pješice, za razliku od velikog oružja.
 - Malo oružje namijenjeno je osobnoj upotrebi. Obično uključuje: revolvere i pištolje s automatskim punjenjem, puške i karabine, strojnica, borbene puške i mitraljeze.
 - Lako oružje namijenjeno je upotrebi od strane nekoliko osoba (četa). Obično uključuje: teške mitraljeze, ručne i montirane bacače granata, prijenosne protutenkovske topovske puške, puške bez metala, prijenosni protutenkovski raketni bacači i raketni sustavi, te minobacači kalibra <75 mm
- (4) Pasivni vojni proizvodi kao što su: kacige i neprobojni prsluci, borbene i vojničke uniforme te bilo koja vojna oprema koja nije prepoznata kao aktivna.
- (5) Neutralni vojni proizvodi kao što su: oprema za razminiranje npr. detektori mina, roboti za razminiranje itd.

Radi izbjegavanja dvojbe:

- rezervni dijelovi i komponente (npr. softver i električne komponente) koji se koriste pri sastavljanju vojnog proizvoda moraju se procijeniti zajedno i na isti način kao i dotični proizvod, npr. rezervne komponente kao što su softver ili električni vodovi koji se koriste za sastavljanje aktivnog oružja također se smatraju aktivnim vojnim proizvodima.
- proizvodi dvostrukе namjene (dual use products) ocjenjuju se na isti način kao i odgovarajući vojni proizvod. Proizvodi dvostrukе namjene civilni proizvodi i tehnologije koje zbog svoje jasne i objektivne specifikacije predstavljaju stratešku prednost za vojne korisnike. (Primjer: bespilotna letjelica s tehničkim specifikacijama koje joj omogućuju obavljanje ofenzivnih vojnih operacija je proizvod dvostrukе namjene, dok standardni Camcopter nije). Mnoga roba s dvostrukom namjenom već je definirana službenim popisima nadzora izvoza (npr. Sporazum iz Wassenaara) i može se koristiti kao vodič. Međutim, ovi se popisi ne smatraju iscrpnim u svrhu ove politike.

2.3.2 Grid za donošenje odluka za obrambenu industriju / industriju oružjem

Zajedno s RFCI, grid za donošenje odluka određuje jesu li određene vrste transakcija prihvatljive. Prihvatljivost ovisi o kategorizaciji oružja kao osnovnog proizvoda i RFCI odredišne zemlje (ili države podrijetla u slučaju općeg financiranja).

Slika 1.: Proizvodi / matrica prihvatljivosti zemlje za Obrambenu industriju / Industriju oružjem

	Controversial weapons	Large arms	Small arms	Passive	Neutral
Sanctions & Embargos [10]	×	×	×	×	×
High RFCI [8-9]	×	×	×	×	
Medium RFCI [5-7]	×	×	×		
Low RFCI [1-4]	×	×			
EU & Erste Home Markets	×				

Poslovi/transakcije uvoza tretiraju se slično u RFCI kao i izvoz (npr. uvoz oružja iz jedne zemlje se rješava na isti način kao i izvoz u tu zemlju). Dakle, indeksi zemlje također se moraju koristiti i kod izrade grida za donošenje odluke o prihvatljivosti financiranja uvoza.

3. Energetski sektor

3.1. Energetski sektor - ciljevi

Erste Grupa se zalaže za pružanje finansijskih usluga u energetskom sektoru, jer je uvjerenja da je opskrba električnom energijom ključni element za ekonomski i socijalni razvoj.

EG podržava energetski sektor u njegovoju ključnoj ulozi razvoja gospodarstva u srednjoj i istočnoj Europi, te istovremeno vidi potrebu za razumnim upravljanjem ekološkim i socijalnim učincima / posljedicama energetskih projekata. Ovime želimo istaknuti da se srednjoročno do dugoročno gospodarsko, društveno i ekološko blagostanje međusobno ne isključuju, već su sami po sebi međusobno povezani. Nastavno na navedeno, Erste Grupa provodi Načela financiranja energetskog sektora u cilju usmjeravanja svojih poslovnih aktivnosti u tom sektoru na način da podržava razvoj gospodarstava na tržištima članica Erste Grupe što vodi do većeg napretka i socijalne neovisnosti te boljeg upravljanja ekološkim rizicima.

Ovdje opisana Načela financiranja energetskog sektora služe kao smjernice u dijelu korporativnog financiranja Erste Grupe u svrhu primjene načela održivosti te reguliraju sudjelovanje Erste Grupe u ovoj industriji.

Načela financiranja energetskog sektora temelje se na prihvaćenim načelima industrije i drugih interesnih strana, predstavljajući najbolju praksu te su u skladu s Grupnom dugoročnom predanošću održivom razvoju.

Pored gore navedenih načela, Erste Grupa također prepoznaje „okolišni izazov“, prije svega problem klimatskih promjena kao jedne od glavnih kolektivnih prijetnji, te priznaje strateški značaj obnovljivih izvora energije i projekata energetske učinkovitosti.

Isto se posebno odnosi na fosilna goriva za proizvodnju energije koja najviše doprinose emisijama stakleničkih plinova (GHG) i negativnog utjecaja na klimatske promjene. Erste Grupa podupire Pariški sporazum (COP21) sa svojim ciljem da se moraju poduzeti sve moguće radnje da porast globalne temperature ostane ispod 1,5°C kako bi izbjegli klimatske promjene.

Pravi je izazov kod financiranja energetskih projekata uravnotežiti ekonomski rast s dostatnom, pouzdanom i relativno jeftinom energijom i izbjegći neželjene dugoročne učinke na klimatske uvjete, a istovremeno osigurati društvenu odgovornost (npr. financiranje grijanja preko toplane). Erste grupa će osigurati finansijske usluge za potporu projekata usmjerenih na energetsku učinkovitost, obnovljive izvore energije i implementaciju tehnologije s niskom razinom ugljika.

3.2. Energetski sektor - područje primjene

Područje primjene ovdje opisanih Načela obuhvaćaju sljedeće:

- (1) Eksplotacija, proizvodnja, transport, skladištenje, distribucija, upravljanje otpadom, trgovina i prerada nafte i plina (uključujući i obradu ostalih ugljikovodika), kruta fosilna goriva i nuklearni izvori energije
- (2) Proizvodnja, transport, skladištenje, distribucija biogoriva i drugih obnovljivih izvora

- (3) Proizvodnja energije i/ili grijanja / hlađenja pomoću elektrana na fosilna goriva (kao što su nafta, plin i ugljen), nuklearne elektrane i elektrane na bazi obnovljivih izvora energije (hidro, vjetar, toplinska solarna, fotonaponska solarna, geotermalna, biopljin i biomasa)
- (4) Prijenos i distribucija energije grijanja / hlađenja proizvedenih u takvim elektranama
- (5) Proizvodnja tehničkih komponenata (npr. poluproizvodi i gotovi proizvodi uključujući i rezervne dijelove) za elektrane iznad navedenih izvora energije. Financiranje proizvodnje komponenata općenito nije predmet Načela, komponente će se razmatrati kao predmet Načela u slučaju kada se te komponente odnose na specifičnu vrstu elektrane (npr. transformatori za nuklearnu elektranu ili transformatori za plinske termoelektrane)
- (6) Projekti vezani uz napuštanje / zatvaranje elektrana (nuklearnih, toplinskih, hidro itd.)
- (7) Usluge vezane uz aktivnosti pod (1), (2), (3), (4), (5) i (6) (npr. održavanje, izgradnja pristupne ceste za elektranu)

3.3. Energetski sektor - smjernice

Erste Grupa će pružiti financiranje, savjetovanje ili bilo koje druge bankarske usluge energetskom sektoru samo ako su takvi projekti ili transakcije

- u skladu s europskim ili bilo kojim drugim primjenjivim nacionalnim i međunarodnim zakonima o okolišu (www.ecolex.org smatra se najcjelovitijim izvorom informacija)
- ne nalaze se u zaštićenim područjima kao što su ona koja su određena kao dio Natura 2000) u skladu s Direktivom EU 92/43 / EWG ili bilo kojim lokalno određenim zaštićenim područjima (protectedplanet.net kao najopsežnija globalna baza podataka o zaštićenim područjima),
- u skladu sa standardima ljudskih prava,
- u skladu s najsuvremenijom tehnologijom za emisiju i sigurnosne performanse i koriste opremu koja je u skladu s BAT standardima (Best Available Technology); Ukoliko to nije slučaj, ta informacija mora biti uključena u NFR proceduru o donošenju odluke te dovoljno opravdana i odobrena.

Dodatne smjernice primjenjuju se na sljedeće izvore energije:

3.3.1 Fosilna goriva

Za novu ili materijalnu nadogradnju elektrana na fosilna goriva potrebno je ispuniti sljedeće pragove, mjerene kao (ekvivalent CO₂) emisije stakleničkih plinova (GHG) po ukupnoj proizvodnji energije (u kWh; uključujući električnu energiju, toplinu, hlađenje) kako bi se osigurala dovoljna učinkovitost:

Tablica 1: Pragovi intenziteta ugljika

	Lignite / Mrki ugljen	Tvrdi ugljen / Crni ugljen	Sirova nafta	Prirodni plin	Fracking Nafta / Plin
Limiti za ukupni ugljični intenzitet (gCO₂/kWh)	N/A	N/A	700	500	-

Napomena: Grupa ne financira nove elektrane na ugljen niti nadogradnje istih stoga pragovi za ugljen nisu primjenjivi (N/A).

3.3.1.1 Nafta i plin

Erste Grupa će omogućiti financiranje, savjetovanje ili bilo koju drugu bančnu uslugu samo ako predloženi projekti ili transakcije:

- nemaju značajan nepovoljan utjecaj na kritična prirodna staništa, kritične izvore slatke vode ili morske rezerve
- nisu locirani u područjima visokog rizika (npr. područja sukoba ili područja geoloških i ekoloških opasnosti; u tom slučaju je potrebno stručno mišljenje za procjenu rizika od mogućih opasnosti)
- osiguravaju akcijski plan za okoliš koji odgovara na sva pitanja postavljena u procjeni utjecaja na okoliš, te osobito, uključujući, ali ne ograničavajući se na plan izljevanja ulja i na isključivanje kontinuiranog odzračivanja udruženog plina u atmosferu

- aktivnosti vezane uz fracking (metoda vađenja plina i nafte lomljenjem stijena na način da se u njih ubrizgava specijalizirana tekućina u pukotine kako bi ih prisilili da se više otvore); odluka se donosi od slučaja do slučaja uz obvezno uključivanje NFR managementa
- su u skladu s UN / EU sankcijama i embargom

3.3.1.2 Naftni pijesak / katran

Projekti povezani s naftnim pijeskom/katranom neće biti financirani

3.3.1.3 Arktička nafta i plin

Arktička regija jedno je od posljednjih netaknutih prirodnih mjesta preostalih na planeti. Ima plitka, biološki produktivna mora i ranjiv ekosustav. Arktička mora služe kao važan izvor hrane za krhke zajednice kitova, morskih ptica i drugih divljih životinja. Arktička regija smatra se kopnom, morem i permafrostom unutar Arktičkog kruga (66,5 stupnjeva sjeverno od Ekvatora).

Gospodarske aktivnosti podložne financiranju arktičke nafte i plina (arktički naftni i plinski sektor)

Arktičke naftne i plinske aktivnosti definiraju se kao istraživanje, bušenje, proizvodnja i transport nafte i plina (uključujući LNG) koji se obavljaju u arktičkoj regiji.

Identifikacija ključnih rizika

- Istraživanja i industrijske aktivnosti štetni su za uvjete života i hranjenja krhkih divljih životinja arktičke regije, što bi dovelo do uništavanja okoliša i smanjenja bioraznolikosti.
- Udaljenost, ekstremni vremenski uvjeti i nedostatak infrastrukture znači zakašnjelu mobilizaciju mjera ublažavanja industrijskih nesreća, uzrokujući stoga daleko teže utjecaje na arktički ekosustav.

Ciljevi politike

Erste grupa ne želi riskirati uništavanje okoliša u ugroženim ekosustavima arktičke regije.

Pravila financiranja

Erste Grupa će se suzdržati od bilo kakvog financiranja projekata, imovine ili novčanih tokova izravno povezanih s aktivnostima arktičke nafte i plina. To se ograničenje primjenjuje i na financiranje održavanja ili lanca opskrbe koji je izravno namijenjen aktivnostima vezanim uz arktičku naftu i plin.

3.3.1.4 Ugljen

Sektor termalnog ugljena značajno pridonosi rastućim temperaturama planeta, a time i utjecaju odgovornosti prema društvu i budućim generacijama u smislu očuvanja okoliša, ljudskih prava i ljudskog zdravlja. Ipak, ugljen je relevantan čimbenik energetske sigurnosti CEE regije i služi kao značajan primarni izvor energije u okružnom i maloprodajnom grijanju za neke od zemalja. Na temelju izvješća IPCC-a (2014.) granica globalnog zatopljenja od 1,5°C određena Pariškim sporazumom može se postići samo postupnim ukidanjem sektora ugljena najranije do 2030. Međutim, uzimajući u pitanje ovisnost SIE regije, tranzicija mora osigurati energetsku sigurnost i društvenu odgovornost.

Gospodarske aktivnosti podložne financiranju ugljena (sektor ugljena)

- Vađenje ugljena, prerada ugljena i koksa.
- Proizvodnja energije na bazi ugljena, proizvodnja električne energije, topline i pare.
- Proizvodnja energije, topline i pare za industrijske procese koji koriste ugljen kao primarni izvor energije.
- Strojevi, rezervni dijelovi i inženjerska potpora za elektrane te industrijska postrojenja koja spaljuju ili prerađuju ugljen.
- Trgovanje ugljenom kao robom, prijevoz i skladištenje ugljena.

Identifikacija ključnih rizika

- *Vađenje ugljena ima ozbiljan utjecaj na degradaciju okoliša stvarajući znatne rizike uzrokovanе onečišćenjem zraka malim česticama, potrošnjom vode, znatnim utjecajem na bioraznolikost i nadalje stvara izloženost kršenju ljudskih prava prisilnim izvlaštenjem i izloženost kršenju prava radnika.*
- *Izgaranje ugljena za proizvodnju električne energije stvara visoku izloženost klimatskim promjenama kroz emisije stakleničkih plinova i naknadnu degradaciju okoliša skladištenjem neuništenog pepela od ugljena i otpada od izgaranja.*

- Povezane aktivnosti izložene su sekundarnom riziku od narušavanja ugleda i kontroverznih događaja.

Ciljevi politike

Erste grupa obvezala se progresivnom smanjenju financiranja vađenja termalnog ugljena i proizvodnje električne energije, s krajnjim ciljem postizanja neto nulte izloženosti do 2030. U duhu te obveze, Erste Grupa će nastojati dubinski razgovarati s klijentima do kraja 2025. i postaviti odgovarajuće prijelazne planove te poduprijeti njihove tranzicijske napore za izostanak angažiranosti iz sektora termalnog ugljena u roku do 2030.

Pravila financiranja

1. Neprihvatljivo za nova financiranja u sektoru ugljena ako je ispunjeno sljedeće:

- Izravno financiranje specifičnih ulaganja u imovinu ili novčane tokove povezane uz vađenjem termalnog ugljena, preradu termalnog ugljena, preradu koksa ili proizvodnju energije na bazi termalnog ugljena (električna energija, toplina, para), bez obzira na proširenje, obnovu i servisiranje postojećih postrojenja; to ograničenje uključuje lanac opskrbe koji je izravno namijenjen imovini elektrana na ugljen ili vađenju ugljena.
- Korporativno financiranje za poduzeća ili skupinu poduzeća koja proširuju svoje kapacitete za vađenje ugljena ili proizvodnju električne energije na bazi ugljena u postojećim elektranama.
- Korporativno financiranje za poduzeća ili skupinu poduzeća kojima više od 25% prihoda dolazi iz sektora ugljena.
- Korporativno financiranje za poduzeća ili skupinu poduzeća koja do kraja 2025. ne postave tranzicijski plan usklađen s ciljem postupnog ukidanja do 2030.
- Trade finance termalnog ugljena kao robe, financiranje opskrbe i prerada termalnog ugljena.

2. Prihvatljivost i pravila o iznimkama za nova financiranja u sektoru ugljena

- Financiranje klijenata koji koriste ugljen u industrijskim procesima (čelik, aluminij, cement, cigle, keramika, staklo itd.) jer ne postoje alternative industrijskih razmjera.
- Termalni ugljen koji se koristi u drugim primjenama, kao što su filtracija, čišćenje ili drugi specijalizirani proizvodi kao što su aktivni ugljik, karbonska vlakna ili silikonski metal.
- Korporativno financiranje postojećih poduzeća kojima više od 25% prihoda dolazi iz sektora ugljena bez vjerodostojnog tranzicijskog plana izlaska s električnom obvezom predstavljenog najkasnije do kraja 2023.
- Financiranje održavanja sigurnosti, poboljšanje okolišnih parametara, nabava tehnologija/usluga, osnovni popravci, bez ulaganja u znatno produljenje životnog vijeka (zamjena kompletnih funkcionalnih jedinica, kotlova itd.), s rokom dospjeća ne duljim od 2030. za jedinice centraliziranog grijanja ili ako investitor ispunjava uvjete u skladu s ovim Načelima.
- Dobavljači koji financiraju osim izravnog financiranja projekata proširenja kapaciteta za materijalni ugljen (bez novih kapaciteta) ako kupac ispunjava uvjete u okviru ove politike ili za projektiranje s planom postupnog ukidanja do 2030.
- Aktivnosti usklađene s klimom (obnovljiva energija, prilagodba klimatskim promjenama itd.) mogu se financirati bez obzira na gore navedenu prihvatljivost klijenata u sektoru ugljena u cilju potpore njihovu doprinosu zaštiti klime, obnovi okoliša i proizvodnji energije s niskom razinom emisije ugljika.

Erste Grupa preispitat će sve postojeće angažmane klijenata u sektoru ugljena i nastojati detaljno razgovarati s takvim klijentima u cilju usklade svojeg financiranja do kraja 2025. s pravilima prihvatljivosti ove politike. Finansijska suradnja s izravnim financiranjem imovine od ugljena nastavlja se do dospjeća postojećih ugovora; revolving ugovori produžuju se najkasnije do kraja 2025.

3.3.2. Nuklearna energija

Erste Grupa ima jako restriktivan pristup prema projektima nuklearne energije. Zbog dugog vremenskog razdoblja raspadanja i poteškoća povezanih s njegovim konačnim skladištenjem, Erste Grupi nije u interesu da se kapaciteti nuklearne energije produže. Erste Grupa priznaje da su zemlje u regiji u kojoj djelujemo izjavile da se trenutno moraju osloniti na nuklearnu energiju kako bi osigurale energetsku sigurnost.

Međutim, Erste Grupa će financirati - ako uopće - sve projekte vezane uz nuklearne elektrane samo ako su ti projekti od neophodne važnosti za energetsku sigurnost zemlje.

Stoga se transakcije (definirane kao finansijske, savjetodavne ili druge bankarske usluge) u ovom sektoru mogu

kategorizirati na sljedeći način:

1. Neprihvatljive

- Sve transakcije vezane uz nove projekte nuklearnih elektrana neusklađene s EU-taksonomijom i svi povezani projekti (npr. pristupne ceste, sigurnosne sustave za nove nuklearne elektrane), kao i komponente, rezervne dijelove potrebne za rad nove elektrane osim ako se ti projekti ne smatraju neophodnima u toj zemlji za nacionalnu energetsku sigurnost.
- Projekti koji se odnose na površinsku ekstrakciju urana, kao i transformaciju, preradu i skladištenje nuklearnog goriva.

2. Prihvatljive

- Transakcije vezane uz postojeće i operativne nuklearne elektrane, koje se smatraju neophodnima u toj zemlji za nacionalnu energetsku sigurnost:
 - ako one povećavaju sigurnosne standarde (npr. bolji sigurnosni sustavi protiv nesreća ili nasilnih napada) na dotičnoj elektrani
 - ako su povezane uz nabavu rezervnih dijelova i vitalnih komponenti potrebnih za rad tih postrojenja s obrazloženjem da bez zamjene odgovarajućih dijelova i pripadajućih radova održavanja nije bilo moguće osigurati sigurno i odgovarajuće funkcioniranje odgovarajućeg postrojenja
 - ako se odnose na projekte vezane uz troškove vođenja postojeće nuklearne elektrane uz istodobno osiguranje najviših sigurnosnih standarda
- Transakcije vezane uz projekte novih nuklearnih elektrana i povezana ulaganja prihvatljivi su samo:
 - ako ispunjavaju kriterije Commission Delegated Regulation (EU) 2022/1214, uključujući one kojima se osigurava da se drugim okolišnim ciljevima ne nanosi znatna šteta
 - i ako se smatraju neophodnima u toj zemlji za nacionalnu energetsku sigurnost.
- Transformacija, prerada i skladištenje domaćeg nuklearnog otpada

Dodatno, potencijalne transakcije moraju biti u skladu s određenim pravnim i sigurnosnim standardima koji se mogu utvrditi na temelju procjene zemlje (**Energy RFCI**) u kojoj će se dogoditi odgovarajući projekt ili transakcija. Nuklearni poslovi smatraju se prihvatljivim unutar zemalja Erste Grupe ili EU zemalja s energetskim RFCI 1 do 5, a sve ostale se smatraju neprihvatljivima.

3.3.3 Obnovljivi izvori energije

3.3.3.1 Biogoriva / Biomasa

Erste Grupa će pružiti financiranje, savjetovanje ili bilo koju drugu bančinu uslugu samo ako takvi poslovi ili transakcije:

- jasno identificiraju izvor biomase koji koriste
- nemaju negativan utjecaj na okoliš (npr. biološku raznolikost), opskrbu hranom i biološku raznolikost
- nemaju štetne učinke na održivu uporabu tla, kritičnih prirodnih staništa poput kišnih šuma ili kritičnih izvora slatke vode,
- ne povećavaju značajno potrošnju vode u usporedbi s prethodnom uporabom područja iz kojeg biomasa potječe,

3.3.3.2 Hidroelektrane i drugi obnovljivi izvori energije

Erste Grupa će pružiti financiranje, savjetovanje ili bilo koju drugu bančinu uslugu samo ako takvi poslovi ili transakcije:

- U slučaju hidroelektrana jesu u skladu s Okvirom svjetske komisije za brane World Commission on Dams (WCD) Framework kao i sa međunarodnim konvencijama poput Okvira direktive Europske Unije o vodama (European Union Water Framework Directive).
- Nemaju štetne učinke na kritična prirodna staništa i kritične izvore slatke vode dok se projekti u zaštićenim područjima (npr. Natura 2000 prema Direktivi EU 92/43 / EWG) smatraju neprihvatljivi za bilo kakve finansijske, savjetodavne ili bankarske usluge.

Za projekte MHE (malih hidroelektrana) sljedeći minimalni standardi moraju bit ispunjeni (postojeći i budući projekti)

- Tehnička dubinska analiza koju provodi neovisni konzultant - uzimajući u obzir sljedeće aspekte: lokacija projekta (zaštićena i šumska područja), naseljavanje u blizini gradilišta, dozvola za korištenje zemljišta, kulturna baština u krugu od 1 km od lokacije, ugradnja transformatora na bazi nafte, kapacitet proizvodnje energije, lokacija u migracijskim područjima riba ili divljih životinja itd.
- Dubinska analiza ESIA-e (Analiza utjecaja na okoliš i društvo) ili u slučaju da ne postoji zakonska obveza za ESIA-u, provođenje ESIA izvješća koje je obavio third-party konzultant, uključujući posjet mjestu.
- Mjerenja kvalitete vode i taloženja provode se godišnje. Polugodišnje praćenje svih projekata i godišnji posjet gradilištu od strane unutarnjeg/vanjskog stručnjaka.

3.4. Energetski sektor – grid za donošenje odluka

Za svrhe grida za donošenje odluka, poslovi iz energetskog sektora kategorizirani su u tri glavne skupine:

- i) Nuklearni,
- ii) Fosilna goriva
- iii) Obnovljivi izvori energije

Potencijalni posao mora biti u skladu s povezanim načelima za određeni izvor energije kao i određenim pravnim i sigurnosnim standardima koji se mogu utvrditi na temelju procjene zemlje u kojoj će se dotični projekt ili transakcija odvijati.

Slijedeće ocjene zemalja signaliziraju prihvatljivost posla, uz pretpostavku da se poštuju sva druga načela navedena u poglavljiju 3.3 ovih načела:

- Nuklearni: RCFI za energetiku od 1 do 5 uz ograničenja navedena za slučajevе koji nisu prihvatljivi (vidi poglavlje 3.3.3 Nuklearne, neprihvatljive transakcije)
- Fosilna goriva: bez ograničenja izuzev neprihvatljivih poslova/transakcija (vidi Poglavlje 3.3.2, Ugljen, neprihvatljive transakcije)
- Obnovljivi izvori i drugi izvori: bez ograničenja

4. Sektor igara na sreću (Gaming sektor)

Erste Grupa nema specifičan poslovni fokus na industriju igara na sreću. Izloženost se održava kao marginalni dio portfelja Erste Grupe. Erste Grupa provodi ovu politiku kako bi upravljala svojim poslovnim aktivnostima u ovom sektoru te odgovorno servisirala svoje klijente i društvo. Erste Grupa prepoznaje da sektorski pružat zabavne usluge društvu, ali je istovremeno ovaj sektor sklon riziku od štete nad ranjivim segmentima klijenata. Stoga Erste Grupa primjenjuje vrlo selektivnu politiku financiranja i surađuje samo s takvim pružateljima usluga koji mogu osigurati best-in-class upravljanje rizicima od socijalne štete. Erste Grupa surađivala bi samo s uglednim i transparentnim tvrtkama u Europskom gospodarskom prostoru (EEA), Erste Group tržištu ili Velikoj Britaniji („prošireni EGP (EEA)“) s uređenim tržištem za industriju igara na sreću, koja su predmet nadzora i u skladu s načelima odgovornog kockanja, kao i pridržavala se proširenih EEA AML i CTF standarda.

Best-in-class pružatelji usluga igara na sreću moraju se pridržavati mnogih aspekata odgovornih kriterija igranja postavljenih u tablici rezultata odgovornih igara koji Erste Grupi pružaju dovoljnu količinu dokaza za politike protiv prijevara, pranja novca, prevencije ovisnosti i izlječenja ovisnosti. Erste Grupa smatra da su lutrijske usluge, posebno one koje su državne - u vlasništvu ili jasno povezane s humanitarnim ciljevima - manje štetne i poželjnije za financijske aktivnosti.

Parametri opisani u ovoj politici temelje se na onima koje industrija i razni drugi dionici prihvaćaju kao najbolju praksu i u skladu su s dugogodišnjom predanošću Erste Grupe održivom i društveno odgovornom poslovnom ponašanju i ublažavanju potencijalnih reputacijskih i drugih nefinancijskih rizika.

4.1. Sektor igara na sreću – područje primjene

- **Pružatelji usluga igara na sreću i kockanja**, licencirana industrija kockanja, nelicencirana industrija kockanja, Internet industrija kockanja, sportsko klađenje, pružatelji usluga hardvera i softvera povezanog s industrijom kockanja, pružatelji usluge procesiranja plaćanja u vezi s kockanjem.
- **Usluge igara na sreću i kockanje**, klađenje za novac ili nešto od materijalne vrijednosti na događaj s neizvjesnim ishodom s primarnom namjerom osvajanja novca ili materijalnih dobara, djelomično zabranjeno nacionalnim zakonom. Uključuje igre s kockicama, kartaške igre, aparate za igre i lutriju; glavna karakteristika je slučajni tijek događaja.

- **Pružatelji usluga vezanih uz igre na sreću**, poslovne aktivnosti koje se isključivo ili uglavnom odnose na pružanje usluga vezanih uz igre na sreću, operateri kasina, lutrije, sportsko klađenje, proizvođači softvera i hardvera za igre na sreću, operateri i dobavljači strojeva za igranje, pružatelji usluge procesiranja plaćanja u vezi s kockanjem itd.
- **Novčani tokovi pružatelja platnih usluga** – bilo fizički ili virtualno zastupljeni skupom relevantnih podataka – na ili s bankovnog računa klijenta unutar Erste Grupe.

NACE kodovi 9200 Kockanje i klađenje obično se odnose na sektore povezane s igrami i tretiraju klijenta kao predmet ovih Načela koji se odnosi na igre.

Identifikacija ključnih rizika

Uključenost u poslovno područje igara na sreću i kockanja predstavlja rizik za Erste Grupu zbog reputacijskog rizika i šireg rizika za društvo:

- Rizik od ranjivih igrača sklonih ovisnosti što dovodi do finansijske iznude, socijalne isključenosti i naknadnog kriminala.
- Zbog velikih količina novca koje obrađuju, klijenti vezani uz igre na sreću potencijalno registrirani u slabo reguliranim jurisdikcijama sklonima riziku od pranja novca i drugih kriminalnih aktivnosti.
- Potencijalne nezakonite igre na sreću i kockanje podložne su rizicima od makroekonomskih gubitaka (npr. utaja poreza)

Cilj politike

Erste Grupa spremna je podržati sektor igara na sreću i kockanja samo na vrlo selektivnoj osnovi s jasnim ciljem pružanja financiranja samo za slobodne aktivnosti, istovremeno osiguravajući da financirane tvrtke ne preuzimaju društveno štetan rizik.

4.2. Pravila financiranja

Detaljan KYC-a i AML-DD postupak obvezan je kao prvi korak on-boarding procesa, u skladu s Politikom usklađenosti grupe (Group Compliance Questionnaire).

Neprihvatljivi za nova financiranja ili bilo koje druge bankarske usluge (plaćanja, poslovanje s transakcijskim računima itd.) u sektoru igara na sreću i kockanja:

- Pružatelji usluga koji ne ispunjavaju pravila Upitnika o usklađenosti s Erste Grupom.
- Pružatelji usluga u bilo kojem sporu s lokalnim ili europskim tijelima za provedbu zakona ili tijelima koja nadziru aktivnosti sektora igara na sreću i kockanja.
- Pružatelji usluga koji imaju ozbiljne probleme oko kontroverznosti povezane s djelatnostima igara na sreću i kockanja.
- Pružatelji usluga koji bi držali novčana sredstva klijenta iznad minimalnog iznosa depozita potrebnog za upravljanje svojim klijentima.
- Pružatelji usluga koji ne ispunjavaju uvjete ni na jednoj od minimalnih razina standarda definiranih od strane Erste Grupe Responsible Gaming Score Card (s posebnim naglaskom na mjeru podizanja svijesti o ovisnosti, mjeru prevencije ovisnosti, protumjere ovisnosti, prevenciju maloljetničkih igara, obuku za osoblje, ograničenja oglašavanja). Poslovna linija / inicijator posla treba provoditi dubinsku analizu kako bi dobio dovoljnu količinu dokaza u gornjim točkama.

Tvrtka koja ne postiže rezultat u maloljetničkom kockanju i klađenju, limiti, igranje s kreditom minimalno (83 za lutriju, 115 za kockanje, 105 za klađenje) u ukupnom rezultatu, ne ispunjava uvjete za prihvatanje rizika odlukom NFR-a.

Prihvatljivi za novo financiranje u sektoru igara na sreću i kockanja:

- Nacionalne lutrije ili lutrije privatnih operatera s humanitarnim ciljevima, podliježu minimalnom rezultatu Score Card Result
- Best-in-class pružatelji usluga koji postižu najbolje rezultate 3 Score Card Resulta nacionalnog tržišta (isključujući nacionalne lutrije ili lutrije privatnih operatera s humanitarnim ciljevima)

Revolving linije za postojeće klijente koji ne ispunjavaju uvjete za novo financiranje ne bi se trebale obnavljati nakon 2023.

Prihvativi za bankarske usluge i operacije (osim financiranja) u sektoru igara na sreću i kockanja:

Pružatelji usluga koji postižu ocjenu iznad minimalne razine standarda definiranih od strane Erste Grupe Responsible Gaming Score Card (s posebnim naglaskom na mjeru podizanja svijesti o ovisnosti, mjeru prevencije ovisnosti, protumjere ovisnosti, prevenciju maloljetničkih igara, obuku za osoblje, ograničenja oglašavanja).

Pružatelji usluga koji ne krše kriterije (1-4) navedene u članku **Ne ispunjavaju uvjete za novo financiranje ili za druge bankarske usluge.**

S obzirom na osjetljivu prirodu sektora kockanja i igara na sreću, te klijente ne servisira zastupnik u poslovnici.

Pri procjeni kriterija odgovornog igranja igara na sreću za grupu povezanih klijenata (GCC) potrebno je osigurati samo jednu Responsible Gaming Score Card koja pokriva većinu operacija za odgovarajući GCC (najmanje sve zemlje na proširenom domaćem tržištu Erste Grupe).

Annex 1 Povezani dokumenti

Ref	Document	Link or Detail
1	EU Directive 2009/28/EC	http://www.buildup.eu/sites/default/files/RES%20Directive%202009-28-EC.pdf
2	Natura 2000	http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm
3	EU Directive 92/43/EWG	http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm
4	World Commission on Dams (WCD) Framework	https://www.damsanddevelopment.iied.org/
5	European Union Water Framework Directive	http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html
6	UN Register of Conventional Arms	https://www.un.org/disarmament/convarms/transparency-in-armaments/
7	Use of weapons under int'l humanitarian law	https://www.icrc.org/en/war-and-law/weapons